

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2019

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I
NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur

200 punte

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulp-eksaminatore van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

VRAAG 1 VOORRAADBEHEER**[35 punte; 21 minute]****Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande ACTV BPK.**

- 1.1 Bereken die randwaarde van die eindvoorraad silikoonringe vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019.

Eindvoorraad silikoonringe (rand)	OF Variasie
$19\ 200 - 120 - 185 - 12\ 785$ = 6 110 kyk vir hierdie getalverdeling.	$60\ 000 + 100\ 405$ $- 1\ 020_{(120 \times 8.5)} - 1692,75_{(185 \times 9.15)}$ = 157 692
$4\ 515 \times 9,15 = 4\ 1312,25$ $1\ 595 \times 8,50 = 13\ 557,50$ $= 54\ 869,75$	$- 60\ 000 - 33\ 600 - 9\ 222,50$ $= 54\ 869,75$

- 1.2 Bereken die getal eenhede in die eindvoorraad vir bordspeletjies.

Eindvoorraad bordspeletjies (eenhede)
$73 + 685 - 8 - 606 = 144$ Indien randwaarde hier bereken word, kan 1.2 in 1.3 nagesien word.

- 1.3 Bereken die koste van verkope van die bordspeletjies vir die finansiële jaar.

Beginvoorraad	27 375
Aankope	258 000
+ Vrag ($1\ 850 \times 3$)	5 550 (Indien tussen hakies mag die onderste metode nie gebruik word nie.)
Terugsendings (8×375)	(3 000) (Indien nie tussen hakies nie, mag onderste metode nie gebruik word nie.)
Koste van bordspeletjies beskikbaar om te verkoop	287 925
Min eindvoorraad $287\ 925 / (73 + 685 - 8) = 383,90$ $383,90 \times 144$	(55 281,60) (Moet tussen hakies wees.)
Koste van verkope	232 643,40 (Metode korrek regdeur berekening.)

- 1.4 ACTV BPK. wil 'n winsgrens van 270% behaal, maar het slegs 'n werklike winsgrens van 267% behaal. Gee twee redes waarom hul winsgrens nie behaal is nie.

<ul style="list-style-type: none"> • Diefstal/rekeningkundige foute/vervoer ingesluit/voorraad kan nie verkoop word nie
--

<ul style="list-style-type: none"> • Kortings op verkoopsprys (handelskorting)

<p>Moenie skenkings/kompetisies/promosies aanvaar nie, dit sou aankope beïnvloed. Ook geen trekkings of korting toegelaat nie.</p>
--

- 1.5 Chris is bekommerd dat voorraad by hom gesteel is en gebruik die laaste naweek van die finansiële jaar om sy voorraad te tel. Hy stel vas dat geen bordspeletjies gesteel is nie, maar tel slegs 6 005 ringe. Bereken hoeveel ringe gesteel is.

$6\ 110 - 6\ 005 = 105 \text{ ringe}$

- 1.6 Beide voorraaditems word in dieselfde vertrek gehou. Waarom dink jy is so baie ringe gesteel? Gee een interne beheermaatreël wat geïmplementeer kan word om die diefstal van ringe te verminder. Hierdie maatreël moet jou rede ondersteun.

<p>Die ringe is klein en maklik om in sakke te druk of weg te steek.</p>
--

<p>Daar is so baie dat verskaffer verkeerde hoeveelheid kon uitgereik het.</p>
--

<ul style="list-style-type: none"> • Maak seker dat voorraadtelling by aflewering gedoen word.

<ul style="list-style-type: none"> • Hou ringe toegesluit in kluis.
--

<p>Moenie deursoeking van mense aanvaar nie, ringe is te klein.</p>

- 1.7 Vanweë die voorraaddiefstal oorweeg Chris dit om na die deurlopende voorraadstelsel oor te skakel. Ondersteun jy sy besluit? Gee een rede om jou antwoord te ondersteun.

<p>Nee, die items het nie strepieskodes nie. Om dit te implementeer sal duur wees, veral in die lig van die oorspronklike prys van elke eenheid.</p>
--

<p>OF Ja, aangesien dit 'n manier kan wees om diefstal van die voorraad te ontmoedig of raak te sien.</p>

- 1.8 Chris verkoop die meeste van sy ringe deur 'n kleinhandelaar vir R49 per ring. Hy sien toe dat sy ringe vir R147 in die winkels verkoop word. Hy besit 'n webwerf en oorweeg dit om ouer ringe wat aan hom teruggestuur is, direk op hierdie webwerf te verkoop. Hy beplan om ringe vir R100 elk te verkoop. Is dit 'n goeie idee? Bespreek die etiese implikasies wat dit tussen Chris, die kleinhandelaar en klante kan hê.

Hy sal meer wins maak, maar kleinhandelaar het toegang tot 'n kleiner mark as sy webwerf en dit kan besigheid wegneem van die kleinhandelaar wat die meeste van sy ringe verkoop. Kleinhandelaar sal nie hiermee gelukkig wees nie. Moet die kleinhandelaar oor sy voornemens inlig. Klante sal ingelig moet word dat dit ouer ringe is, moontlik defektief. Klante wat duurder ringe gekoop het, kan voel dat hulle verkul is.

0	1	2	3
Geen logiese redenasie nie	Slegs een verhouding bespreek	Beide verhoudings bespreek, maar swak redenasie	Beide verhoudings bespreek, sterk redes

VRAAG 2 FINANSIËLE STATE**[67 punte; 40 minute]**

Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande BARR SURF BPK.

Alle berekeninge moet getoon word aangesien punte gedeeltelik daarvoor toegeken sal word. Die getal reëls verteenwoordig nie die getal inskrywings wat nodig is nie.

2.1 Voltooi die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar eindigende 28 Februarie 2019.

BARR SURF BPK.**Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar eindigende 28 Februarie 2019**

Netto verkope (800 000 + 10%)	880 000
Koste van verkope (880 000 × 100 / 125)	(704 000)
Bruto wins	176 000
Ander bedryfsinkomste	121 350
• Huurinkomste (2 550 + 850)	3 400
• Fooi-inkomste (108 200 + 8 550 – 1 800) of 108 200 + 6 750	114 950
• Handelsvoorraadsurplus (75 000 – 11 000 – 67 000)	3 000
Bruto bedryfsinkomste	297 350
Bedryfsuitgawes	(123 262)
• Salarisse (58 000 + 14 500)	72 500
• WVF-bydraes (580 + 145)	725
• Ouditfooie (4 200 + 1 500)	5 700
• Diverse uitgawes	5 829
• Versekering (15 000 – 2 367)	12 633
• Waardevermindering (172 500 × 20% × 9 / 12)	25 875
Bedryfswins voor rente	174 088
Rente-inkomste	0
Wins voor rente-uitgawe	174 088
Rente-uitgawe (20 000 + 4 088)	(24 088)
Wins voor belasting	150 000
• Belasting vir die jaar	(42 000)
Netto wins na belasting	108 000

Berekeninge moet in die blokke hieronder gedoen word.
Kyk net hier indien die antwoord verkeerd is.

Rente-uitgawe	Versekering
$235\ 000 - 35\ 838 + 24\ 088$ $= 223\ 250$ Dus R4 088	$(15\ 000 - 2\ 367) [9\ 468 \times 3 / 12]$ $= 12\ 633$
Handelsvoorraadtekort/-surplus	Fooi-inkomste
$75\ 000 - 11\ 000 - 67\ 000$ $= 3\ 000$	$19 \times 450 = 8\ 550$ $-4 \times 450 = 1\ 800$ $= 6\ 750$

- 2.2 Voltooi die volgende aantekeninge by die finansiële state soos dit op 28 Februarie 2019 sou verskyn het. Alle berekeninge moet getoon word om gedeeltelik punte te verdien.

GEWONE AANDELEKAPITAAL	BEDRAG
GEMAGTIG: 1 000 000 gewone aandele	
UITGEREIK:	
625 000 gewone aandele uitgereik aan die begin van jaar	2 000 000
25 000 gewone aandele teruggekoop teen R3,20	(80 000)
600 000 gewone aandele teen R3,20 uitgereik aan einde van jaar	1 920 000 (Horisontaal of vertikaal vir metode.)

BEHOUE INKOMSTE	BEDRAG
Behoue inkomste aan die begin van die jaar	32 000
Netto wins/verlies na belasting vir die jaar	108 000
Terugkoop van 25 000 soos bo aandele teen R1,30	(32 500)
Dividende op gewone aandele	(73 750)
Betaal ($625\ 000 \times 7c$)	43 750
Aanbeveel ($600\ 000$ soos bo $\times 5c$)	30 000 afhanklik van die neem van 4%
Behoue inkomste aan die einde van die jaar	33 750

HANDELS- EN ANDER BETAALBARE BEDRAE	BEDRAG
Handelskrediteure (53 000 – 11 000)	42 000
WVF (1 160 + 145 + 145)	1 450
SAID – LBS (10 600 + 2 610)	13 210
Inkomste vooruit ontvang (1 800)	1 800
Opgelope uitgawes (1 500)	1 500
Krediteure vir salarisse (14 500 – 2 610 – 145)	11 745
SAID – inkomstebelasting (40 000 – 42 000)	2 000
Huidige gedeelte van lening	11 500
Aandeelhouders vir dividende (moes aanbeveel gewees het)	30 000
	MOENIE BEREKEN NIE

2.3 Watter finansiële aanwysers moet die direkteure oorweeg voordat hulle aandele terugkoop?

Moet seker maak die maatskappy het genoeg kontant beskikbaar vir die terugkoop van aandele sonder om die solvensie/TB:TL en likiditeit/BB:BL/ vuurproefverhouding van die maatskappy negatief te beïnvloed.

2.4 Die inflasieteikens in Suid-Afrika is tussen 3% en 6%. Tog het versekeringspremies vir BARR SURF BPK. met 170% gestyg. Waarom dink jy is dit die geval?

- 'n Nuwe voertuig is gekoop en dus is daar 'n nuwe premie. Dit is nie 'n jaarlikse eskalering nie.
- Het dalk versekering gehad slegs vir 'n gedeelte van 2018. Hulle het dalk beter versekeringsdekking in 2019 gekies.
- Verhoogde risiko.

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTAAT

[46 punte; 28 minute]

Verwys na die Inligtingsboekie vir inligting aangaande Bradley Bros Bpk.

3.1 Voltooi die versoeningsaantekening tussen wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegeneer vir die jaar geëindig 30 Junie 2019.

1. Versoening tussen wins voor belasting en kontant uit bedrywighede gegeneer	
• Wins voor belasting	21 001
Aansuiwerings ten opsigte van:	
• Waardevermindering (17 152 + 13 300)	30 452
• Rente-uitgawe	23 200
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	74 653
Veranderinge in bedryfskapitaal:	(9 816)
• Toename in voorraad	(2 276)
• Afname in handels- en ander ontvangbare rekeninge	620
• Afname in handels- en ander betaalbare bedrae	(8 160)
Kontant uit bedrywighede gegeneer	64 837

Metodepunt is vir berekening en akkuraatheidspunt vir skakeling van afname met hakies.

Berekeninge moet in die blokke hieronder gedoen word.

Wins voor belasting	Handels- en ander betaalbare bedrae
OOAE × gem. AE = netto wins na belasting	2018: 36 202 – 4 222 – 8 240 – 1 200 = 22 540
8% × ½([161 000 + 52 500] + [126 000 + 55 000]) = 15 780 + 5 221 = 21 001	2019: 20 488 – 1 690 – 4 418 = 14 380
	22 540 – 14 380 = (8 160)
Waardevermindering	Voorraad
(335 000 – 163 480 × 6 / 12 × 20%) = 17 152 + 13 300 = 30 452	Bedryfsverhouding 12:1 (20 488 × 12) – 1 580 – 22 000 = 222 276 – 220 000 = (2 276)

3.2 Bereken die volgende bedrae:

3.2.1 **Belasting betaal**

Berekeninge
$- 4\,222 - 5\,221 + 4\,418$
Bedrag betaal: 5 025

3.2.2 **Rente betaal**

Berekeninge
$1\,200 + 23\,200 - 1\,690$
Bedrag betaal: 22 710

3.3 Bereken die kosprys van die nuwe voertuig wat op 1 Julie 2019 gekoop is.

Boekwaarde aan begin ($335\,000 - 163\,480$)	171 520
Byvoegings:	180 800
Vervreemdings ($335\,000 - 163\,480 - 17\,152$) vanaf waardeverminderingblok in 3.1	(154 368)
Waardevermindering (uit versoeningstaat)	(30 452)
Boekwaarde aan einde	167 500

3.4 Voltooi die Kontantvloei uit Beleggingsaktiwiteite-afdeling van die Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2019.

KONTANTVLOEI UIT BELEGGINGSAKTIWITEITE	(876 432)
Aankoop van niebedryfsbates ($850\,000 + 180\,800$) vanaf 3.3	(1 030 800)
Opbrengs op vervreemding van niebedryfsbates	154 368 Vanaf 3.3

VRAAG 4 VERVAARDIGING EN BTW**[52 punte; 31 minute]****DEEL A**

4.1 Voltooi die grondstofaantekening soos dit op 28 Februarie 2019 sou verskyn het:

Beginvoorraad (30 000 × 100 / 15)	200 000 Alleenlik eksklusiewe BTW-metode
Aankope (27 500 × 100 / 55) Kon dalk kontant en krediet verdeel het R27 500 + R22 500	50 000
Vrag op aankope (1 900 – 4%)	1 824
Eindvoorraad (178 825 × 100 / 115)	(155 500)
	96 324

4.2 Voltooi die direkte arbeid-aantekening soos dit op 28 Februarie 2019 sou verskyn het:

Salaris (7 200 × 12 × 5)	432 000 Metode om dit te weet: bruto salaris
WVF-bydrae (432 000 × 1%)	4 320
Pensioenfondsbydrae (86 400 × 3 × 5%)	12 960
	449 280

4.3 Bereken die skoonmaker se weeklikse loon indien sy 48 weke van die jaar werk.

$360\,000 - 324\,000 [13\,500 \times 2 \times 12] = 36\,000$ $36\,000 / 48 = R750$
--

4.4 Voltooi die verkope en verspreiding-aantekening soos dit op 28 Februarie 2019 sou verskyn het en bereken dan die **netto wins** wat deur Couch Worx Bpk. gemaak is.

Verkoops- en verspreidingskoste	436 000
Salarisse en lone (13 500 × 12 × 2)	324 000
Lone (36 000 × 2 / 5)	14 400
Huuruitgawe (627 000 × 150 / 990) Metode slegs indien toegedeel	95 000
Elektrisiteit (16 000 – 3 000) × 20%	2 600
Vrag op grondstowwe	–
Berekening van netto wins: R1 172 000 – 436 000 = 736 000	

4.5 Die direkteure van Couch Worx Bpk. is bekommerd oor hul gelykbreekontleding sowel as hul winsgewendheid. Verduidelik deur twee redes en ondersteunende syfers te gebruik of hul kommer geregverdig is.

<ul style="list-style-type: none"> Die gelykbreekpunt het gedaal wat daarop dui dat die onderneming sy koste meer effektief bestuur.
<ul style="list-style-type: none"> Hulle het minder rusbanke verkoop maar hul winsgewendheid is beter omdat gelykbreek verlaag is.
<p>2018 – Gelykbreekpunt 170 en het 520 verkoop wat beteken wins is gemaak op 350 eenhede.</p> <p>2019 – Gelykbreekpunt daal tot 140 en 500 is verkoop, dus is wins gemaak op 360 eenhede.</p> <p>Hulle is vanjaar in 'n beter situasie vergeleke met 2018.</p>

DEEL B BTW word teen 15% bereken.

4.6 Toon hoe die BTW-kontrolerekening beïnvloed sal word deur die transaksies met betrekking tot Dusi Boets Bpk. Jy moet slegs bedrae onder óf die debietkolom óf die kredietkolom invul. Bereken hoeveel aan/deur SAID verskuldig is en toon jou keuse deur die korrekte blokkie te omring.

BTW-KONTROLE		
Debiet	Krediet	
1 950	23 250	
1 758	61 200	
	900	
	15	
Bedrag: 81 657	Verskuldig aan SAID	Verskuldig deur SAID

Totaal: 200 punte